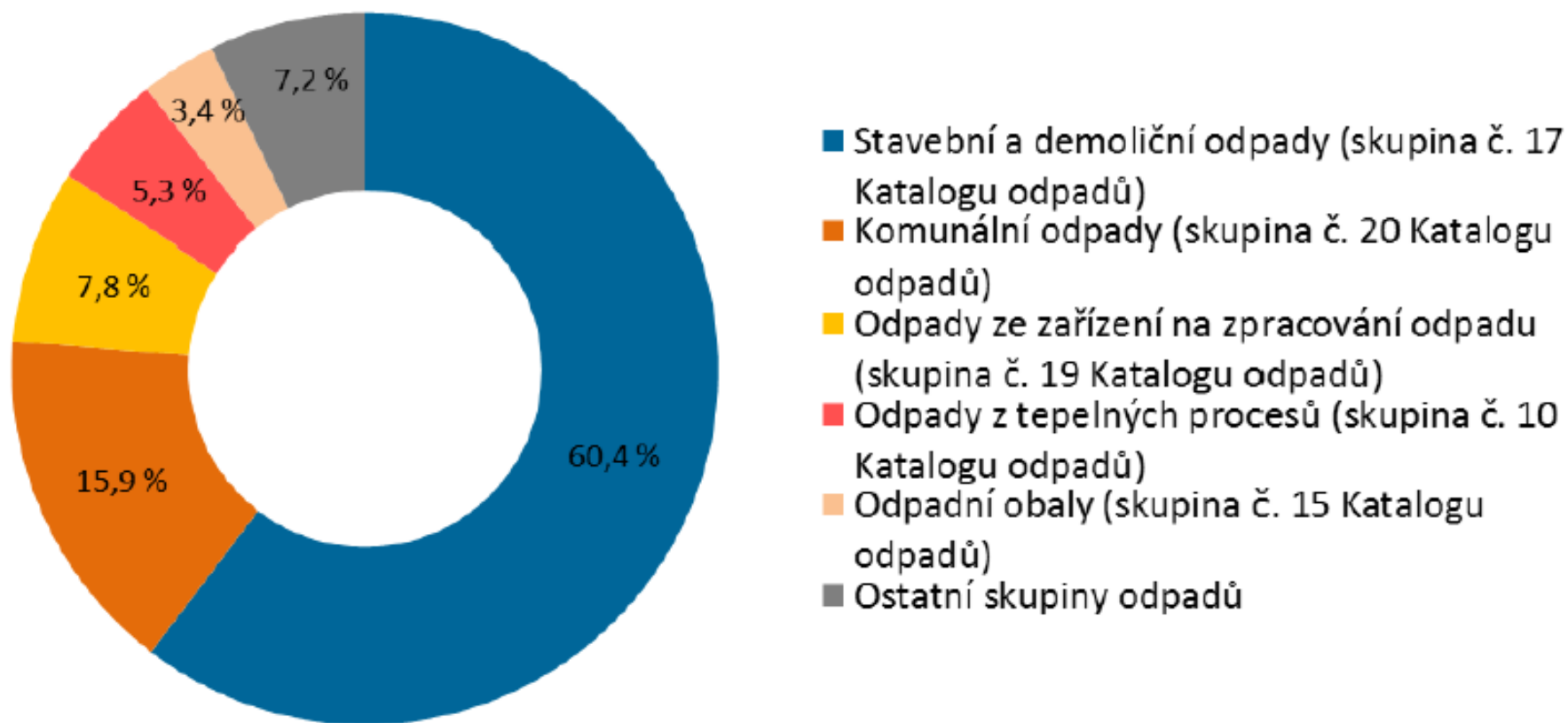

PRÁVNÍ REGULACE NAKLÁDÁNÍ S ODPADY

Jakub Hanák

Struktura celkové produkce odpadů v ČR [%], 2016

Data byla stanovena podle metodiky Matematické vyjádření výpočtu „soustavy indikátorů OH“ platné pro daný rok.

❖ Zpráva o stavu životního prostředí 2017.

Zdroj: CENIA

PRAMENY PRÁVNÍ ÚPRAVY

- ❖ **směrnice** EP a Rady č. 98/2008, o **odpadech**
 - *dále směrnice o skládkování odpadu, o nakládání s těžebním odpadem, o autovracích, o bateriích, o elektroodpadu, o obalech a odpadech z obalů atd.*
- ❖ **zákon** č. 185/2001 Sb., o **odpadech**
 - *vyhláška MŽP č. 93/2016 Sb., Katalog odpadů*
 - *vyhláška MŽP č. 383/2001 Sb., o podrobnostech nakládání s odpady*
 - *obecně závazné vyhlášky obcí (odpadové i poplatkové)*

MŽP	MŽP	Směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2018/849 ze dne 30. května 2018, kterou se mění směrnice 2000/53/ES o vozidlech s ukončenou životností, 2006/66/ES o bateriích a akumulátorech a odpadních bateriích a akumulátorech a 2012/19/EU o odpadních elektrických a elektronických zařízeních	Návrh zákona o vybraných výrobcích s ukončenou životností	07.20	06.19	07.20
MŽP	MŽP	Směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2018/850 ze dne 30. května 2018, kterou se mění směrnice 1999/31/ES o skládkách odpadů	Návrh zákona o odpadech	07.20	06.19	07.20
MŽP	MŽP	Směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2018/851 ze dne 30. května 2018, kterou se mění směrnice 2008/98/ES o odpadech	Návrh zákona o odpadech	07.20	06.19	07.20
			Návrh zákona o vybraných výrobcích s ukončenou životností		06.19	07.20
			Návrh zákona, kterým se mění zákon č. 477/2001 Sb., o obalech a o změně některých zákonů (zákon o obalech), ve znění pozdějších předpisů		06.19	07.20
MŽP	MŽP	Směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2018/852 ze dne 30. května 2018, kterou se mění směrnice 94/62/ES o obalech a obalových odpadech	Návrh zákona, kterým se mění zákon č. 477/2001 Sb., o obalech a o změně některých zákonů (zákon o obalech), ve znění pozdějších předpisů	07.20	06.19	07.20

Parlament schválil zákaz jednorázových plastů od roku 2021

Tisková zpráva [PLENÁRNÍ ZASEDÁNÍ](#) [ENVI](#) Včera

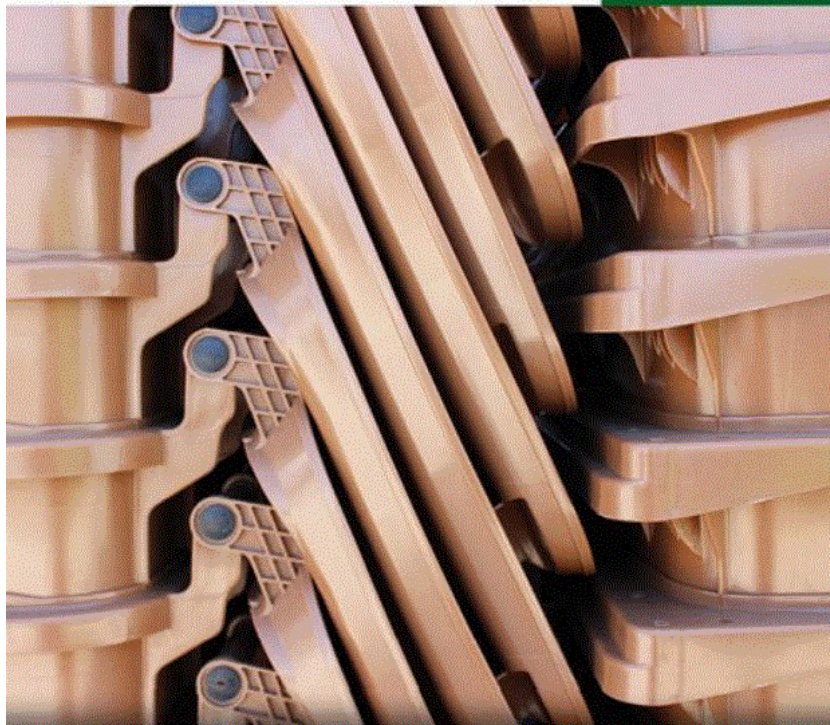
- jednorázové plastové příbory, vatové tyčinky, brčka a míchátko by od roku 2021 neměly být v prodeji
 - stanovení 90% cíle pro sběr plastových lahví do roku 2029
 - přísnější uplatňování principu „znečišťovatel platí“
-

ODPADY

ODBORNÝ ČASOPIS PRO NAKLÁDÁNÍ S ODPADY A ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ

3/2019

CENA 80 Kč / 3,20 EUR

Téma čísla

Zpětný odběr

Speciál **Zálohy podruhé**

- Návrhy svozových tras
- Mají obce řídit odpadové hospodářství samy?
- Globální znečišťování prostředí

PP ENVIRONMENTAL PAPER www.odpady-online.cz

ODPADOVÉ FÓRUM

WASTE MANAGEMENT FORUM
Odborný měsíčník pro průmyslovou a komunální ekologii

3

březen 2019
ročník 20

100 Kč

TÉMA MĚSÍCE

Stavební a demoliční odpady

VÝVOJ V ROCE 2019 V ČR?

- ❖ V zájmu posílení strategické surovinové bezpečnosti a soběstačnosti budeme prosazovat **principy oběhové ekonomiky**.
- ❖ Do konce roku 2018 **předložíme nový zákon o odpadech** směřující k zásadnímu snížení objemu odpadů končících na skládkách, a naopak k lepšímu třídění a recyklaci.
- ❖ Navrhne komplexní systém motivující občany i obce ke snížení množství odpadů (tzv. **recyklační sleva**).
 - *Programové prohlášení vlády z června 2018*

OBĚHOVÉ HOSPODÁŘSTVÍ

<https://www.enviros.cz/sluzby/circular-economy-obehove-hospodarstvi/>

PRINCIPY PRÁVNÍ ÚPRAVY

- ❖ **prevence** (hierarchie nakládání s odpady)
 - *snížovat množství a nebezpečnost odpadů*
- ❖ **odpovědnosti původce**
 - *zásada znečišťovatel platí*
 - *rozšířená odpovědnost výrobce*
- ❖ **soběstačnosti a blízkosti** (přeprava)
- ❖ **integrované ochrany** (nástrojový mix)

ODPAD [§ 3]

- ❖ každá **movitá věc**, které osoba se **zbavuje**, má úmysl nebo povinnost se jí zbavit (viz dále)
- ❖ zákon se na mnohé nevztahuje (§ 2),
 - *mj. radioaktivní odpady, mrtvá těla zvířat, vyřazené výbušniny, odpadní vody (v rozsahu pokrytém jinými předpisy)*
- ❖ zákon se použije **subsidiárně**
 - *v případě léčiv, těžebního odpadu a vedlejších produktů živočišného původu*
 - *zákon č. 477/2001 Sb., o obalech – odpady z obalů*

ODPAD: ZBAVOVÁNÍ SE

- ❖ **fikce** zbavení se: předání v zařízení pro nakládání s odpady
- ❖ **domněnka** úmyslu zbavit se, zaniklo-li původní účelové určení věci
 - *rozhodnutí krajského úřadu v pochybnostech*
- ❖ **povinnost**: věc se nepoužívá k původnímu účelu a ohrožuje ŽP nebo byla vyřazena podle právního předpisu
- ❖ rozsáhlá judikatura ESD: **případ od případu**

PŘÍKLAD

VEDLEJŠÍ PRODUKT

❖ věc se nestává odpadem pokud:

1. vzniká jako **nedílná součást výroby**
2. její další využití je **zákonné** a nepovede k nepříznivým účinkům na ŽP a zdraví
3. k jejímu dalšímu využití **není třeba další zpracování** (jiné než je běžná výrobní praxe)
4. její **další využití je zajištěno**

ODPAD PŘESTÁVÁ BÝT ODPADEM

1. věc se běžně využívá pro daný účel
2. existuje pro ni trh/poptávka
3. splňuje technické požadavky pro konkrétní účel
4. využití je v souladu s právními předpisy a nepovede k nepříznivým vlivům na ŽP a zdraví
5. splňuje kritéria, jsou-li stanovena přímo použitelným předpisem EU

ODPAD PŘESTÁVÁ BÝT ODPADEM

- ❖ nařízení Komise (EU) č. 1179/2012 – kritéria pro skleněné střepy
- ❖ nařízení Komise (EU) č. 333/2011 – kritéria pro kovový šrot

- 01 ODPADY Z GEOLOGICKÉHO PRŮZKUMU, TĚŽBY, ÚPRAVY A DALŠÍHO ZPRACOVÁNÍ NEROSTŮ A KAMENE**
- 01 01 Odpady z těžby nerostů**
- 01 01 01 Odpady z těžby rudných nerostů
- 01 01 02 Odpady z těžby nerudných nerostů
- 01 03 Odpady z fyzikálního a chemického zpracování nerostů**
- 01 03 04* Hlušina ze zpracování sulfidické rudy obsahující kyseliny nebo kyselinotvorné látky
- 01 03 05* Jiná hlušina obsahující nebezpečné látky
- 01 03 06 Jiná hlušina neuvedená pod čísly 01 03 04 a 01 03 05
- 01 03 07* Jiné odpady z fyzikálního a chemického zpracování rudných nerostů obsahující nebezpečné látky
- 01 03 08 Rudný prach neuvedený pod číslem 01 03 07
- 01 03 09 Červený kal z výroby oxidu hlinitého neuvedený pod číslem 01 03 10
- 01 03 10* Červený kal z výroby oxidu hlinitého obsahující nebezpečné látky neuvedený pod číslem 01 03 07
- 01 03 99 Odpady jinak blíže neurčené
- 01 04 Odpady z fyzikálního a chemického zpracování nerudných nerostů**
- 01 04 07* Odpady z fyzikálního a chemického zpracování nerudných nerostů obsahující nebezpečné látky

KATEGORIE ODPADŮ

- ❖ **nebezpečný** odpad [§ 4 ve spojení s § 6]
 - *nebezpečná vlastnost (nařízení komise EU č. 1357/2014)*
 - *uveden jako nebezpečný v Katalogu (*)*
 - *smíšen nebo znečištěn nebezpečným odpadem*
 - *osvědčení o vyloučení nebezpečných vlastností*
 - *nutný souhlas k nakládání*
- ❖ **komunální** odpad/odpad podobný komunálnímu
- ❖ **ostatní** – podrobné rozdělení v Katalogu odpadů (podle původu a složení)

SUBJEKTY OH

Původce

Původce: obec

Oprávněná osoba

Převpravce

Odpadový hospodář

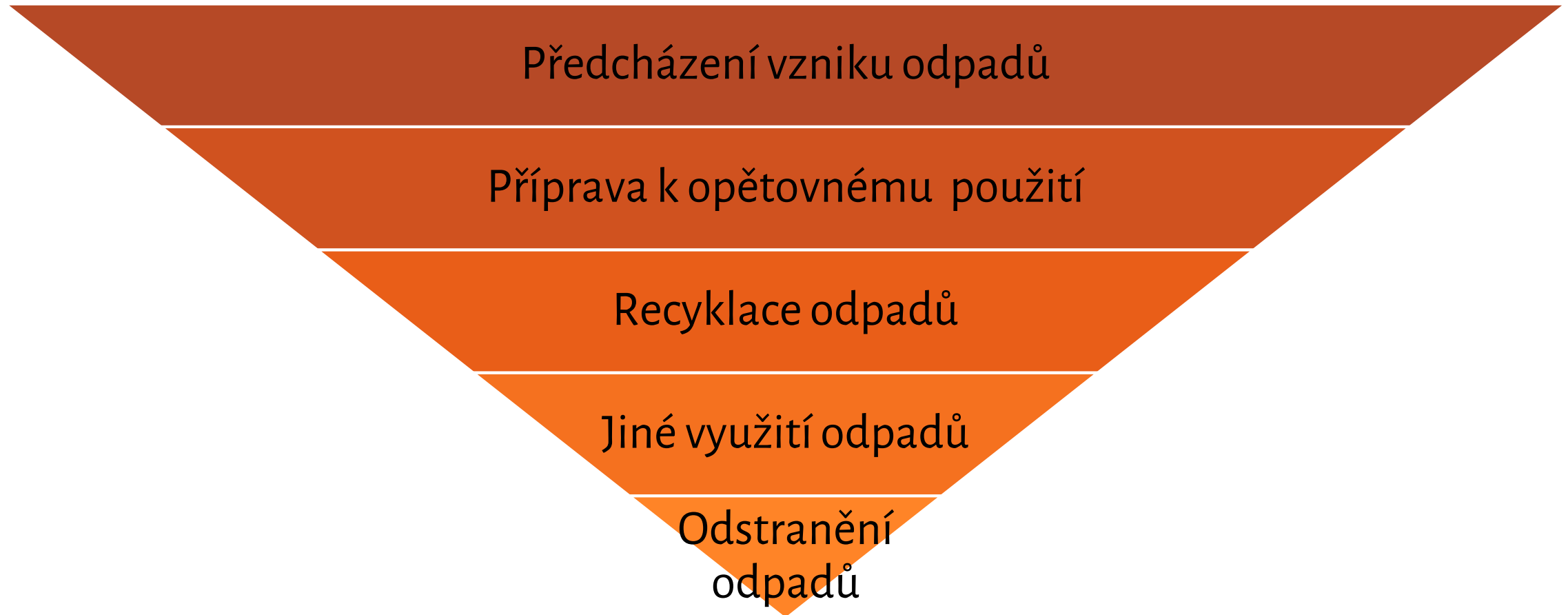

Obchodník

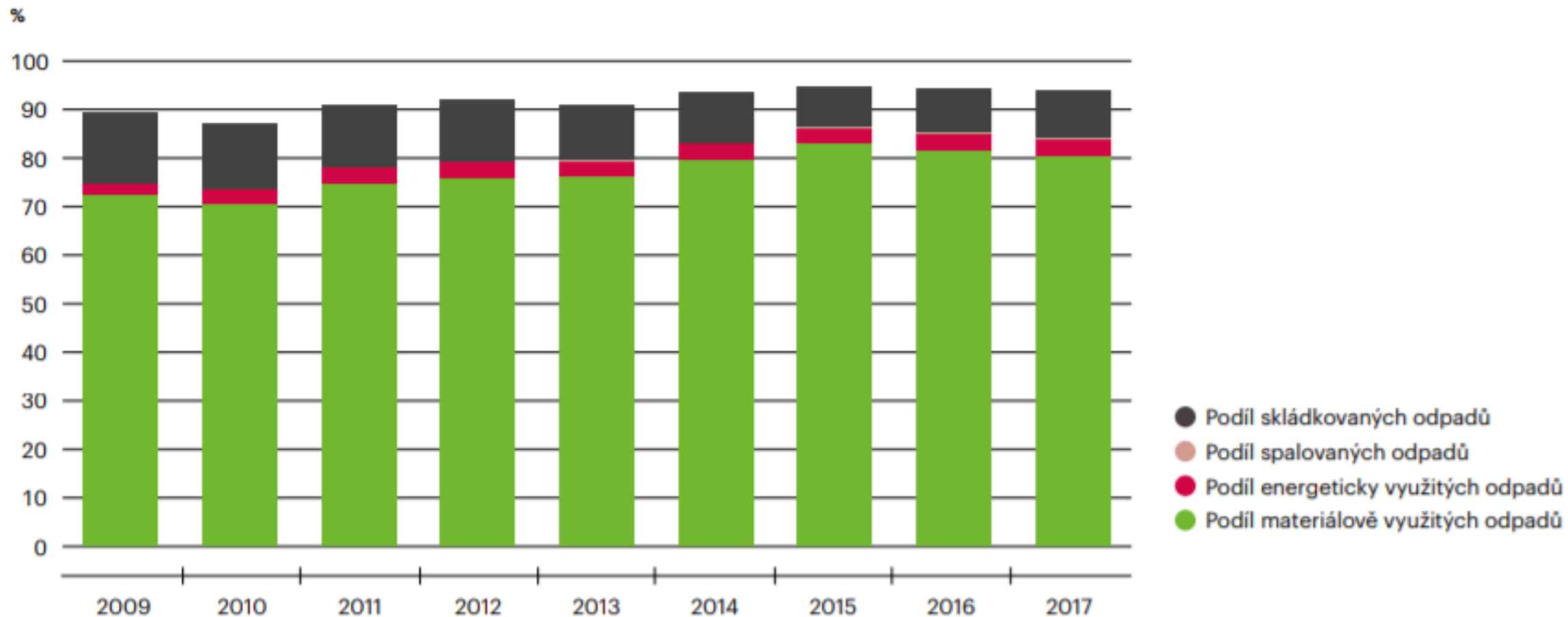
INSTITUCIONÁLNÍ ZABEZPEČENÍ

- ❖ **MŽP**: přeshraniční přeprava
- ❖ kraje a obecní **úřady**: výkon státní správy
- ❖ **obce**: nakládání s komunálním odpadem
 - *samostatná působnost*
- ❖ **ČIŽP**: kontrola
- ❖ celní úřady: přeprava odpadu
- ❖ Policie ČR: podezřelé jevy a okolnosti nasvědčující nelegální přeshraniční přepravě odpadů

HIERARCHIE NAKLÁDÁNÍ S ODPADY

Podíl vybraných způsobů nakládání s odpady na celkové produkci odpadů v ČR [%], 2009–2017

Data byla stanovena podle metodiky Matematické vyjádření výpočtu „soustavy indikátorů OH“ platné pro daný rok.

POVINNOSTI

- ❖ od „kolébky do hrobu“ = jednotlivé **fáze nakládání s odpady**
 - *shromažďování ⇒ skladování ⇒ sběr a výkup ⇒ úprava ⇒ využívání a odstraňování*
 - *též obchodování (i když osoba nemá odpad v držení)*
 - *samostatně přeprava*
- ❖ pro každou fázi stanoveny zvláštní povinnosti
- ❖ s odpady lze nakládat v zásadě pouze ve schválených zařízeních – souhlas dle § 14

KDO MŮŽE PŘEVZÍT ODPADY?

Oprávněná osoba

Obecní systém

Kompostárna

Jako vstupní suroviny

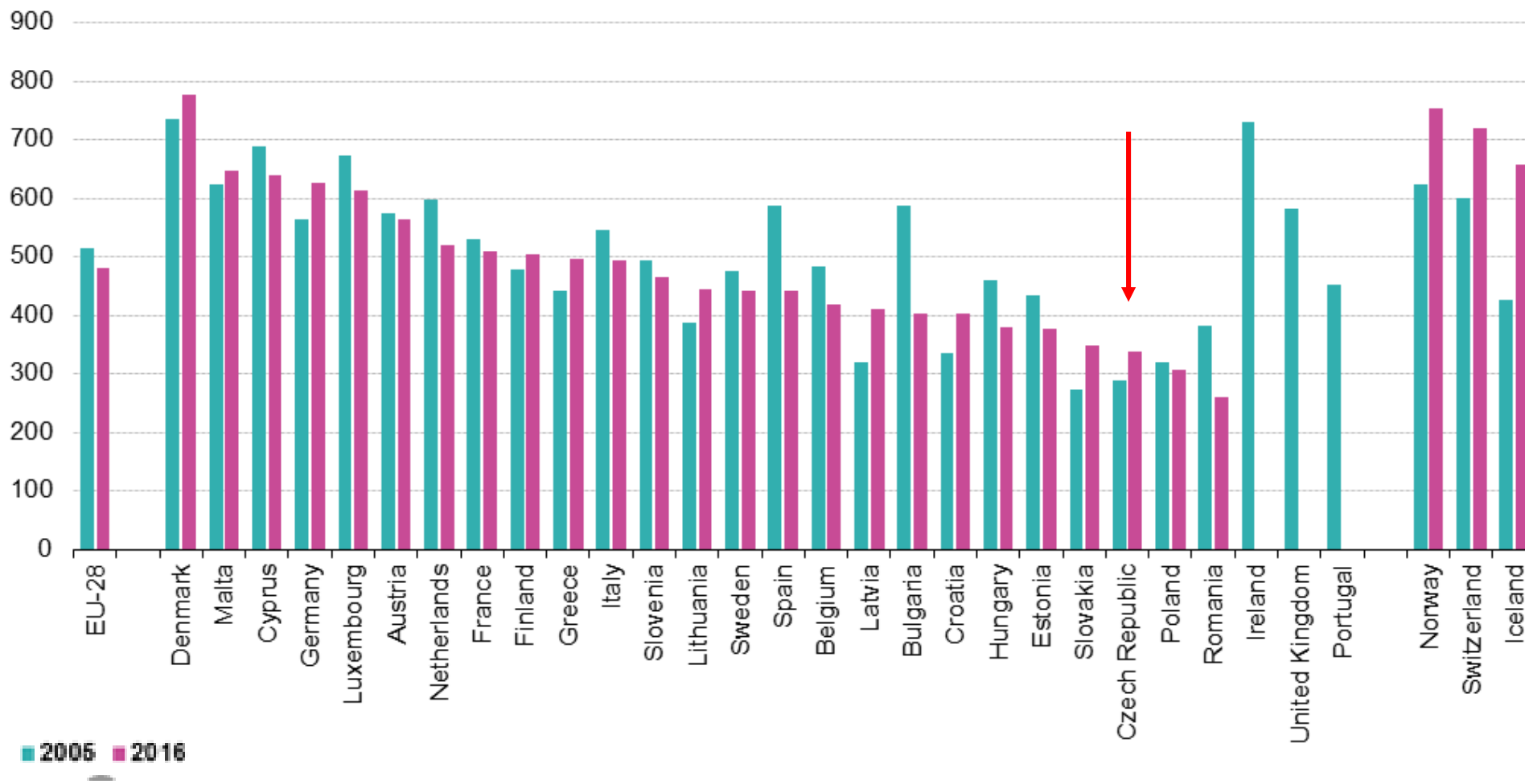
POVINNOSTI PŮVODCE

- ❖ zajistit využití odpadu v souladu s hierarchií
- ❖ **převést do vlastnictví oprávněné osoby**
 - *ověřit si oprávněnost osoby [§ 12 odst. 4]*
- ❖ zařazovat podle druhů a ověřovat nebezpečné vlastnosti
- ❖ shromažďovat **utříděné**
- ❖ zabezpečit odpady před znehodnocením či únikem
- ❖ vést **evidenci**, ustanovit odpadového hospodáře, platit poplatky za uložení odpadu na skládku ...

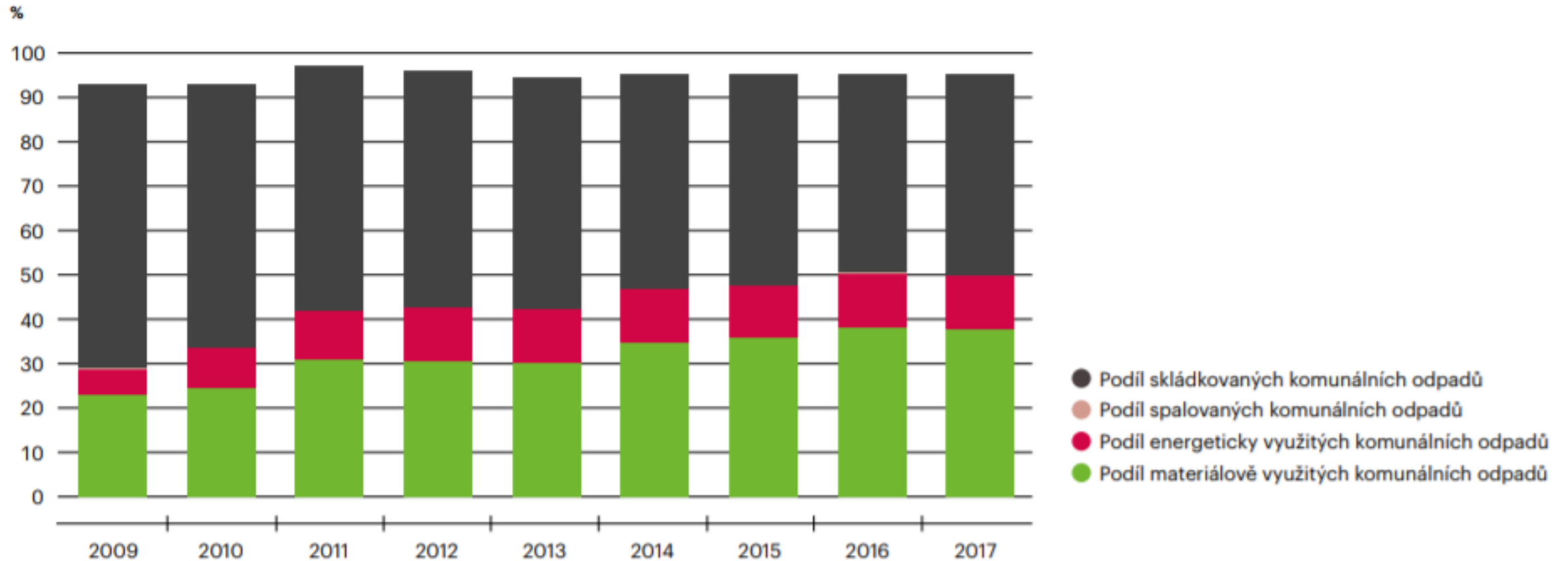
KOMUNÁLNÍ ODPAD

- ❖ *„odpad vznikající na území obce při činnosti fyzických osob **uvedený** v Katalogu odpadu jako komunální odpad“*
- ❖ **původcem je obec** (okamžikem odložení; též přechod vlastnictví)
- ❖ odpad podobný komunálnímu:
 - *„veškerý odpad vznikající na území obce při činnosti právnických osob nebo fyzických osob oprávněných k podnikání a který je uveden jako komunální odpad v Katalogu odpadů“*

PRODUKCE V EU

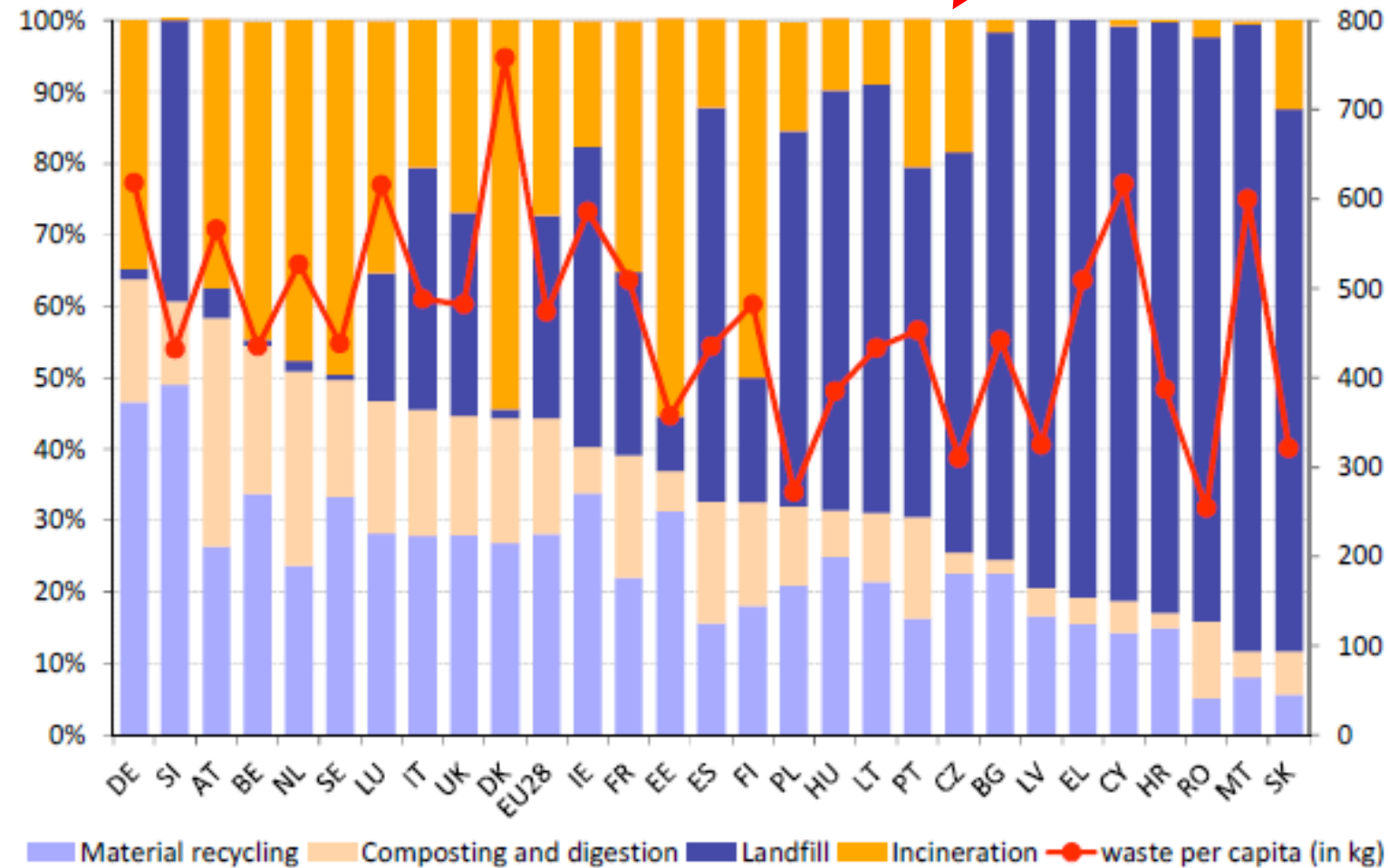

Podíl vybraných způsobů nakládání s komunálními odpady na celkové produkci komunálních odpadů v ČR [%], 2009–2017

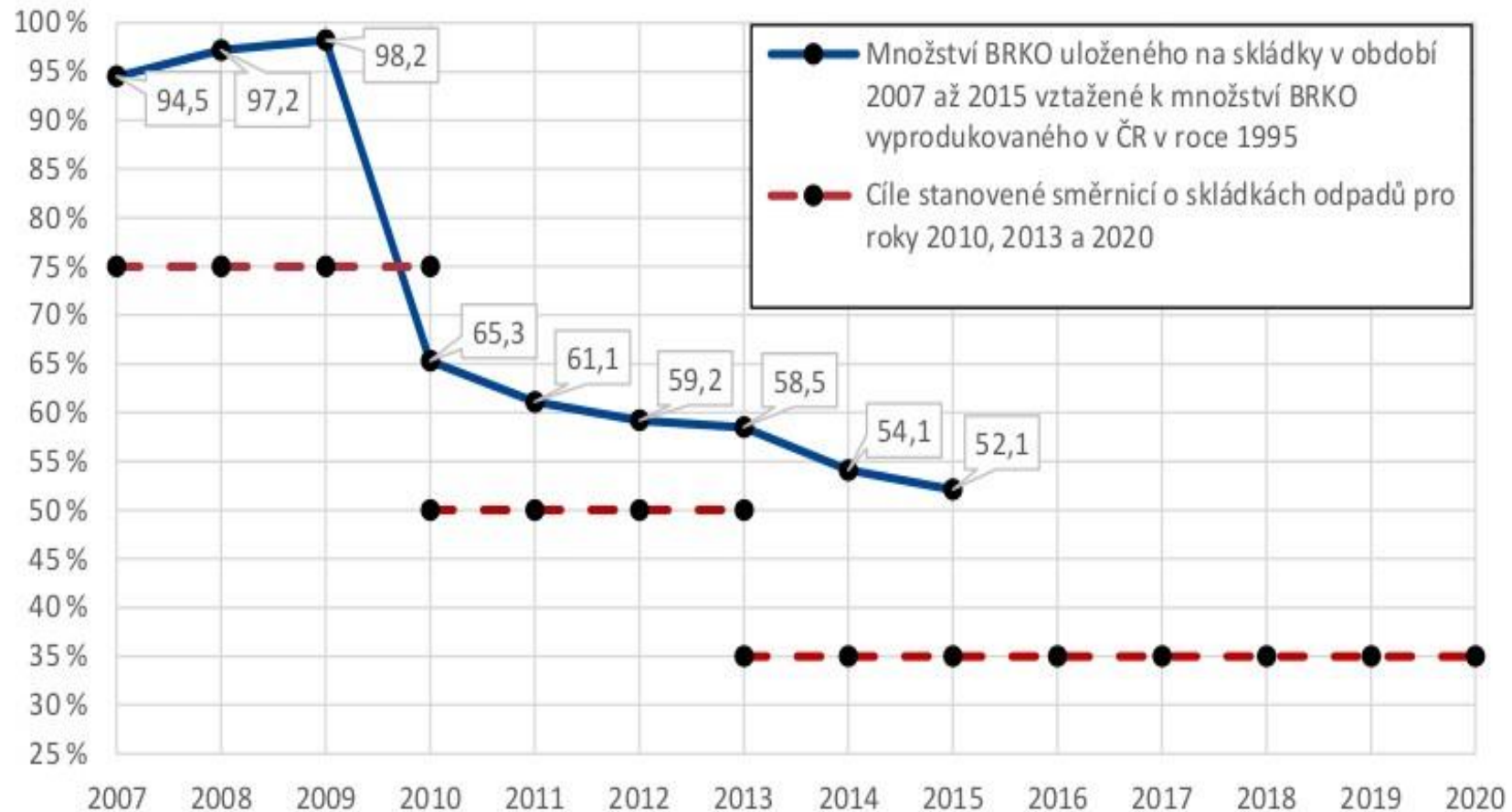
Data byla stanovena podle metodiky Matematické vyjádření výpočtu „soustavy indikátorů OH“ platné pro daný rok.

Figure 1 – Municipal waste treatment methods and waste per capita in the EU-28 (2014)

Data source: Eurostat ([env_wasmun](#)), 2016. Data for IE, EL and RO relate to 2013.

Graf č. 1: Přehled vývoje množství BRKO uloženého na skládky v období 2007–2015 ve vztahu k množství BRKO vyprodukovaného v roce 1995 (v %)

Zdroj: informace MŽP.

Pozn.: Data za rok 2016 nebyla do doby ukončení kontroly k dispozici.

POVINNOST OBCE

- ❖ stanovit **OZV systém** „nakládání“ s odpadem
 - *fakultativně i nakládání se stavebním odpadem pro nepodnikající*
- ❖ zajistit místa pro odkládání nebezpečných složek (2x ročně)
- ❖ **oddělené odkládání** papíru, skla, plastů, kovů a biologicky rozložitelných odpadů rostlinného původu
 - *BRKO celoročně od 2019*
 - *blíže vyhláška č. 321/2014 Sb. – pravidlo „jednoho kontejneru“ (!?)*

Tuktejner na každém rohu, zní plán. Čechům vznikne nová povinnost

1. srpna 2018 5:55

Mezi povinnosti obyvatel Česka se zařadí i třídění jedlého oleje. Ministerstvo životního prostředí přitvrdí v recyklaci a kromě základních žlutých, modrých a zelených popelnic na tříděný odpad nařídí obcím zavést od roku 2020 kontejnery na použité jedlé oleje a tuky.

[Další 2 fotografie v galerii](#)

POVINNOSTI OSOB A KO

- ❖ odkládat odpad **na určená místa**
- ❖ **třídit** odpady podle OZV
- ❖ neznemožnit provedení svozu, neukládat vybrané odpady, přistavit nádobu v určenou dobu, využívat pouze nádoby u užívaného objektu apod.
- ❖ **platit** úhradu (viz dále)

Z nuly na pět set: Chomutov opět zavedl poplatky za odpad

13.12.2018 | AKTUALIZOVÁNO 14.12.2018

Chomutov /ANKETA/ - Město povinnost smazalo před rokem, teď obrátilo. Poplatek bude dvojnásobný, než předtím.

ZPOPLATNĚNÍ FYZICKÝCH OSOB

- ❖ tři způsoby – rozhoduje obec podle místních podmínek
- ❖ způsoby nelze v jedné obci kombinovat \Rightarrow různé důsledky!?
- ❖ nejméně častá je smlouva

Odpady někdo zaplatí i třikrát, například Slováci

Brno /ANKETA/ - Marek Andreášky ze slovenských Košic studuje na brněnské Masarykově univerzitě a bydlí na jejích kolejích. Měsíčně za ubytování zaplatí asi tři a půl tisíce korun. V této částce jsou i náklady kolejí na svoz a likvidaci odpadů. Poplatky za odpad chce po studentovi od letoška ale také brněnský magistrát. Protože je cizinec.

9.6.2013 36

SDÍLEJ:

POROVNÁNÍ POPLATKŮ

Tzv. PAYT

- § 17a zákona 185/2001
- výše dle nákladů **podle počtu a objemu nádob**
- producent odpadu
- odvádí vlastník nemovitosti

Místní

- § 10b zák. č. 565/1990
- fixní částka
- **dle trvalého pobytu** či vlastnictví nemovitosti
- odvádí primárně poplatník

TZV. ŽIVNOSTENSKÝ ODPAD

- ❖ původce odpadu se všemi povinnostmi
- ❖ povinnost poslední operace s odpadem lze splnit:
 - *zapojením do systému obce na základě smlouvy ⇒ jednodušší administrativa*
 - *předáním odpadu odpadové společnosti na základě smlouvy*
- ❖ *kontrolují obecní úřady*

KOMUNITNÍ KOMPOSTOVÁNÍ

- ❖ obecně závazná vyhláška obce
- ❖ **system sběru a shromažďování rostlinných zbytků** z údržby zeleně a zahrad na území obce, jejich úprava a následné zpracování na zelený kompost
- ❖ použití kompostu pouze na údržbu a obnovu veřejné zeleně na území obce
- ❖ předcházení vzniku odpadu - diskuze

SBĚR A VÝKUP (+)

- ❖ kovové odpady, kovy, kovové obaly, autovraky
 - *pouze bezhotovostní platby*
 - *povinnost identifikace*
- ❖ + umělecké a pietní předměty, průmyslového strojního zařízení, obecně prospěšného zařízení (např. značky)
 - *zákaz výkupu od fyzických osob*
 - *48 hodin ponechat nezměněné*

SPALOVÁNÍ ODPADU (+)

- ❖ odstranění: spalování na pevnině (D10)
- ❖ **využití odpadu k výrobě energie (R1)**
 - *výpočet energetické náročnosti pro spalování komunálního odpadu*
 - *kritéria vymezená Soudním dvorem EU – hlavním účelem je výroba E*
- ❖ zakázána přeshraniční přeprava odpadů do ČR za účelem energetického využití ve SKO, pokud by v důsledku přeshraniční přepravy musel být odstraňován odpad vznikající v ČR nebo by musel být zpracován v rozporu s POH [čl. 1. 6 POH 2015-2024]

SKLÁDKOVÁNÍ ODPADU (+)

- ❖ nejpozději do roku 2020 dosáhnout toho, aby bylo množství **biologicky rozložitelných komunálních odpadů** ukládaných na skládku sníženo na **35 %** (hmotnostních) z celkového množství biologicky rozložitelných komunálních odpadů vyprodukovaných v roce 1995
- ❖ od 2024 zakázáno ukládat na skládky směsný komunální odpad a recyklovatelné a využitelné odpady stanovené prováděcím předpisem
- ❖ **tři fáze provozu skládky** + ekonomické nástroje

KONCEPČNÍ NÁSTROJE

- ❖ **programy předcházení vzniku odpadů**
- ❖ **plány odpadového hospodářství (POH)**
- ❖ **POH ČR a krajů**
 - *závazné pro rozhodování správních orgánů*
 - *vyhodnocení stavu ⇒ cíle ⇒ opatření k jejich dosažení*
 - *ve formě nařízení vlády [č. 352/2014 Sb. – pro 2015-2024], resp. vyhlášky kraje*
- ❖ **POH obcí**
 - *od určitého množství odpadů - do 2013 též původci*

EKONOMICKÉ NÁSTROJE

- ❖ úhrady za sběr komunálního odpadu – viz výše
- ❖ **poplatek za uložení odpadu na skládku**
 - *platí původce*
 - *základní složka – příjem obce*
 - *riziková složka – příjem SFŽP*
- ❖ **finanční rezerva pro rekultivaci skládky**

ZÁVAZNÉ CÍLE

- ❖ zvýšit do roku 2020 nejméně na 50 % hmotnosti celkovou úroveň přípravy k opětovnému použití a recyklace alespoň u odpadů z materiálů, jako jsou papír kov, plast a sklo, pocházejících z domácností a případně odpady jiného původu, pokud jsou tyto toky odpadů podobné odpadům z domácností
- ❖ zvýšit do roku 2020 nejméně na 70 % hmotnosti celkovou úroveň přípravy k opětovnému použití a recyklace odpadů a jiných druhů materiálového využití, včetně zásypů, při nichž jsou jiné materiály nahrazeny odpadem, u nikoliv nebezpečných stavebních a demoličních odpadů
 - *(čl. 11 směrnice o odpadech); (čl. 5 směrnice o skládkách odpadů)*

IMPLEMENTACE SMĚRNICE

❖ 5. červenec 2020

❖ nové povinnosti (cíle)

- *zvýšit do roku 2025 úroveň přípravy k opětovnému použití a recyklace komunálního odpadu nejméně na 55 % hmotnosti – 60 % (2030) – 65 % (2035)*
- *od 2025 povinný tříděný sběr textilu*
- *navýšení recyklačních cílů o odpadů z obalů*
- *omezení skládkování komunálního odpadu na 10 % v 2035*
 - *od 2030 neskládkovat odpad vhodný k recyklaci či jinému využití*

ZVAŽOVANÉ ZMĚNY

- ❖ kritéria pro určení, zda je věc odpadem
- ❖ navýšení poplatků za ukládání odpadu na skládky
 - *recyklační sleva*
- ❖ posílení systémů PAYT

VYBRANÉ VÝROBKY, ODPADY A ZAŘÍZENÍ

- ❖ významná ekologická rizika \Leftrightarrow cenné suroviny
- ❖ úprava vychází z komunitárního práva
- ❖ odborná a komplikovaná problematika
- ❖ PCB; odpady z azbestu a oxidu titaničitého; odpadní oleje; baterie; autovraky; elektrická zařízení

ZPĚTNÝ ODBĚR (§ 38)

- ❖ povinnost výrobců a dovozců
 - *samostatně*
 - *přenesení na jiného*
 - *sdružené plnění*
- ❖ bezplatné vrácení ⇔ informuje poslední prodejce
- ❖ minerální oleje, výbojky a zářivky, pneumatiky a elektrozařízení z domácností, baterie

PŘESHraniČNÍ PŘEPRAVA

- ❖ **Basilejská úmluva** o kontrole pohybu nebezpečných odpadů přes hranice států a jejich zneškodňování
- ❖ **nařízení EP a Rady č. 1013/2006/ES**, o přepravě odpadů

PŘESHraniční přeprava v EU

- ❖ zákaz dovozu za účelem odstranění
 - *dle hlavního účelu operace*
 - *výjimka v případě živelných pohrom*
- ❖ oznamování ⇒ **rozhodnutí o souhlasu nebo námitkách**
- ❖ finanční zajištění
- ❖ povinnost vrácení a zpětného přijetí